

Visie Externe Veiligheid Noordenveld

1	INLEIDING	- 1 -
1.1	Aanleiding	- 1 -
1.2	Waarom een visie externe veiligheid?	- 1 -
1.3	Inhoud en betekenis van de visie	- 2 -
2	HUIDIGE SITUATIE	- 3 -
2.1	Typering gemeente	- 3 -
2.2	Risico's en knelpunten	- 3 -
2.3	Beleidscontext	- 5 -
3	VISIE EXTERNE VEILIGHEID	- 6 -
3.1	Visie en ambitie	- 6 -

BIJLAGEN

1	LIJST VAN GEBRUIKTE BEGRIPPEN
2	WETTELIJK KADER
3	RESULTATEN RISICO-INVENTARISATIE
4	KAARTMATERIAAL

Samenvatting

De gemeente Noordenveld streeft naar een optimale combinatie van gewenste ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Het is van belang dat de gemeente Noordenveld een veilige plek is om te werken, wonen, winkelen en recreëren en dat dit door de gebruikers ook zo wordt ervaren.

Het behoud van de lokale bedrijvigheid en werkgelegenheid is een belangrijk aandachtspunt voor de gemeente waarbij ook wordt ingestoken op schone industrie. Dit houdt in dat bij de inrichting nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de bestaande gebiedskwaliteiten.

De bestaande risicovolle inrichtingen (bedrijven) voldoen aan de gestelde veiligheidsafstanden conform de wet- en regelgeving en kunnen op de locatie blijven. Omdat veilig wonen en schone industrie belangrijke uitgangspunten zijn en de gemeente hier veel waarde aan hecht, zijn nieuwe risicovolle inrichtingen (de zogenoemde BEVI-inrichtingen) niet wenselijk. In uitzonderlijke gevallen waarbij aan de diverse (veiligheids)normen wordt voldaan is er een mogelijkheid om zo'n inrichting toe te laten.

De aan te houden veiligheidsafstanden zijn in de wetgeving benoemd als risicocontouren waarbij de risicocontour PR10-6 een belangrijke is. Woonwijken, scholen, bejaardenhuizen etc. worden gezien als kwetsbare objecten en mogen niet in deze risicocontour van een inrichting komen te liggen. Objecten zoals kantoren, bedrijfswoningen, etc. worden gezien als beperkt kwetsbare objecten en mogen ook niet in die risicocontour komen te liggen tenzij er zwaarwichtige redenen zijn. Gezien het belang van een veilige leefomgeving heeft de gemeente deze mogelijkheid aangegrepen om in nieuwe situaties de ligging van beperkt kwetsbare objecten binnen de PR10⁻⁶ risicocontour niet toe te staan.

Naast de genoemde risicocontour moet volgens de wetgeving ook worden gekeken naar de bevolkingsdichtheid in een bepaalde straal rondom zo'n risicovolle inrichting. Dit wordt het groepsrisico genoemd. Immers, des te meer mensen er wonen of verblijven, des te groter de kans op meer dodelijke slachtoffers als iets gebeurt. De wetgeving heeft wel een zachte norm (oriëntatie waarde) voor het groepsrisico gesteld maar laat de gemeente vrij om haar eigen beleid te ontwikkelen.

De gemeente heeft deze vrijheid genomen en zal de oriëntatiewaarde niet zozeer als harde norm hanteren, danwel dat een overschrijding van de oriënterende waarde pas acceptabel wordt bevonden als optimaal aan alle aspecten zoals zelfredzaamheid, beheersbaarheid en hulpverlening wordt voldaan. Deze insteek wil de gemeente ook toepassen bij toenames van het groepsrisico die onder de oriënterende waarde blijven. Dit betekent dat de toename van het groepsrisico altijd goed gemotiveerd zal worden waarbij de gemaakte keuzes worden verantwoord en vastgelegd in het bijbehorende document, bijv. het bestemmingsplan of de milieuvergunning.

Ten aanzien van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg en door buisleidingen sluit de gemeente zich aan bij de veiligheidsafstanden conform het nog in ontwikkeling zijnde rijksbeleid, waarbij de aandacht voor het groepsrisico meer nadruk zal krijgen. De gemeente zal dan indien nodig in de bestemmingsplannen zones rond de wegen en leidingen opnemen waarbinnen geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten zijn toegestaan.

Samengevat luidt de ambitie voor nieuwe situaties als volgt:

	Overschrijding grenswaarde PR (10⁻⁶) voor kwetsbare objecten	Overschrijding richtwaarde PR (10⁻⁶) voor beperkt kwetsbare objecten	Overschrijding oriënterende waarde Groepsrisico	Toename Groepsrisico
Gemeente Noordenveld	Niet acceptabel	Niet acceptabel	Acceptabel onder voorwaarden	Acceptabel onder voorwaarden

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Als gevolg van enkele rampen en incidenten zoals de vuurwerkramp in Enschede is externe veiligheid een belangrijk landelijk thema geworden. Deze rampen en incidenten hebben ertoe geleid dat de Rijksoverheid diverse maatregelen heeft genomen om zicht te krijgen op de risicobronnen in Nederland en het optimaliseren van de risicobeheersing rondom de risicobronnen. Maatschappelijk gezien hebben deze rampen eveneens een belangrijke bijdrage geleverd aan de bewustwording van het leven met veiligheidsrisico's. Helder is dat de huidige maatschappij nu eenmaal veiligheidsrisico's met zich meebrengt, maar dat er wel grenzen aan deze risico's gesteld moeten worden.

Wat is externe veiligheid?

Bij het werken met gevaarlijke stoffen in bedrijven en bij transport ervan kunnen ongelukken gebeuren met effecten voor de omgeving van deze activiteiten. Het gaat om kleine kansen met soms grote gevolgen. In het begrip risico zijn kansen en effecten aan elkaar gekoppeld. Het beleidsveld externe veiligheid houdt zich bezig met de beheersing van activiteiten die een risico voor de omgeving met zich mee kunnen brengen. De uitvoering van dit externe veiligheidsbeleid is vooral een taak van rijk, provincies en gemeenten.

Om de veiligheidsrisico's te beheersen zijn door de Rijksoverheid diverse nota's, wetten en besluiten tot stand gekomen die leidend zijn voor de externe veiligheidstaken van provincie en gemeenten. Het gaat daarbij om wet- en regelgeving waarin risiconormen zijn gesteld voor inrichtingen die met gevaarlijke stoffen werken en vervoer van gevaarlijke stoffen. Naast de landelijke sturing nemen ook provincie, regionale brandweer en gemeenten hun eigen verantwoordelijkheid om de veiligheidsrisico's voor haar burgers zo beperkt mogelijk te houden.

1.2 Waarom een visie externe veiligheid?

Kaders van het Rijk

Vanuit het besef dat er altijd veiligheidsrisico's zullen bestaan, maar dat er wel een grens gesteld moet worden aan de grootte van de risico's, heeft de Rijksoverheid grenswaarden gesteld. Zo zijn met het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd. Het besluit heeft als doel burgers een minimum beschermingsniveau te bieden tegen een ongeval met gevaarlijke stoffen. Daarnaast stelt het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO-1999) eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland ten aanzien van de preventie en de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Ten aanzien van transportrisico's zijn de Wet vervoer gevaarlijke stoffen, de Nota Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (RNVGS) en de Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen verschenen en is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) externe veiligheid transport gevaarlijke stoffen in voorbereiding.

Beleidsvrijheid

Naast het feit dat vanuit de Rijksoverheid risiconormen zijn gesteld, laat de wet- en regelgeving ook ruimte aan de gemeente Noordenveld om eigen veiligheidsambities te formuleren. In specifieke zin heeft de gemeente Noordenveld de vrijheid om binnen kaders voor de bescherming van *groepen* burgers eigen beleid vast te stellen. Dit geldt in mindere mate voor *individuele* burgers. Samen met de andere Drentse gemeenten is een Programma Uitvoering Externe Veiligheid (PUEV) opgesteld waarin afspraken zijn opgenomen op welke wijze de gemeenten en provincie invulling gaan geven aan externe veiligheid in Drenthe. Een van de afspraken betreft dat elke gemeente een visie op externe veiligheid vaststelt.

Invulling verantwoordelijkheid

Vanuit de verantwoordelijkheid van de gemeente voor het bieden van veiligheid voor haar burgers wenst de gemeente Noordenveld een heldere visie op veiligheid binnen haar grenzen.

Duidelijkheid voor burgers en bedrijven!

Het veiligheidsbeleid is primair gericht op het beschermen van burgers in de regio. Het moet voor burgers duidelijk zijn aan welke risico's zij worden blootgesteld en welke grens de gemeente Noordenveld daarbij trekt. Niet alle risico's kunnen voorkomen worden, er zal altijd een restrisico blijven bestaan, maar de gemeente geeft in de visie aan hoever zij gaat in het beschermen van de burgers. Dit betekent dat de gemeente o.a. gaat kijken wat de afstand moet worden tussen de bedrijven die gevaarlijke stoffen opslaan, gebruiken en/ of vervoeren en de plek waar de mensen wonen. Daarnaast heeft het veiligheidsbeleid ook consequenties voor bedrijven die gevaarlijke stoffen opslaan, gebruiken en/of vervoeren en de ruimtelijke ordening.

Afstemming en sturing: binnen en buiten!

Bij het beheersen van veiligheidsrisico's zijn verschillende partijen nodig. Zowel partijen binnen de gemeentelijke en provinciale organisaties als daarbuiten. Het is voor de beheersing van veiligheidsrisico's van groot belang dat er voor alle betrokken partijen, zoals de Regionale Brandweer Drenthe (RBD), duidelijkheid bestaat over het externe veiligheidsbeleid van de gemeente Noordenveld. Afstemming met de buurgemeenten Midden-Drenthe, Tynaarlo, Assen, Leek, Groningen, Opsterland en Ooststellingwerf is daarbij van belang. Er is contact geweest met de personen die zich daar met externe veiligheid bezig houden en de visie is meermalen voorgelegd voor commentaar. Daarnaast zal binnen de gemeente continu aandacht moeten zijn voor de kwaliteit van het externe veiligheidsbeleid.

1.3 Inhoud en betekenis van de visie

Met de visie externe veiligheid geeft de gemeente allereerst haar visie op de beheersing van risico's binnen haar grenzen voor zover het binnen haar macht ligt. Daarmee geeft de gemeente Noordenveld ook het ambitieniveau aan. Dus hoe veilig moet het in de gemeente zijn? Op basis van deze visie wordt door de gemeente een nadere invulling gegeven aan de beleidsvrijheid op het gebied van Externe Veiligheid (EV). Zo wordt aangegeven hoe de gemeente omgaat met de diverse soorten gebouwen en mensen die zich binnen bepaalde zones rondom risicovolle inrichtingen bevinden.

De onderliggende visie zal bij de beoordeling van EV-vraagstukken, vervoersplannen, bouwaanvragen en vaststellen van ruimtelijke plannen moeten worden betrokken. Deze visie zal daarom als beleidsregel worden vastgesteld en vervolgens worden uitgewerkt in concrete maatregelen.

De in deze visie geformuleerde ambities kunnen alleen gerealiseerd worden als daarvoor de goede maatregelen genomen worden en het juiste instrumentarium aanwezig is. Hiervoor wordt een apart uitvoeringsprogramma opgesteld. In dit uitvoeringsprogramma wordt uiteengezet op welke wijze de visie en de ambities van de gemeente worden omgezet in acties en welke afdelingen daarbij aan zet zijn. Het gaat naast de inzet van diverse instrumenten om het creëren van de juiste organisatorische condities.

2 HUIDIGE SITUATIE

2.1 Typering gemeente

De gemeente Noordenveld (gelegen in het noord-westen van Drenthe met een oppervlakte van 20.200 hectare) is een gemeente met een landelijk karakter waarbij de aandacht voor natuur, recreatie en omgeving belangrijk is. Het es- en beekdallandschap en vooral het bosrijke gebied ten noorden van Norg zijn belangrijke dagrecreatieve gebieden. Op cultuurhistorisch gebied is Noordenveld zeer rijk bedeed en heeft het veel monumenten. Veel daarvan bevinden zich in Veenhuizen, het unieke gevangenisdorp. In de gemeente wonen ongeveer 31.000 mensen verspreid in diverse kernen en dorpen en in het buitengebied.

Het behoud van de lokale bedrijvigheid en werkgelegenheid is een belangrijk aandachtspunt voor de gemeente waarbij ook wordt ingestoken op schone industrie. Dit houdt in dat bij de inrichting nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de bestaande gebiedskwaliteiten.

De gemeente Noordenveld heeft de volgende bedrijventerreinen:

Bedrijfsterrein	Plaats		Bruto opp.
Bitseveld	Roden	Grootschalige traditionele industriële bedrijven en transport	99 ha
Noordhoek	Roden	Kleine ambachtelijke bedrijvigheid in combinatie met bedrijfswoningen	12,5 ha
Westeres	Roden	Grootschalige detailhandel	7 ha
Haarveld	Roden	(In ontwikkeling) hoogwaardige technologie, R&D, ICT, in een parkachtige omgeving	28 ha
Vrijtijdsboulevard	Roden	Te ontwikkelen als vrijetijdsboulevard; grote publieksfunctie	2 ha
De Westerd	Peize	Paar middelgrote en kleine bedrijven, soms bedrijfswoning, logistiek goed ontsloten op doorgaande wegen, sterke sociale controle	8 ha
De Westerd II	Peize	bedrijven in categorieën 1, 2 en 3, met dienstwoning en langs Groningerweg wonen/werken	3 ha
Bedrijvenpark Norg	Norg	Kleine ambachtelijke bedrijvigheid in combinatie met bedrijfswoningen	2,5 ha
Ceintuurbaan Noord	Roden	Grootschalige detailhandel, automobielbedrijven	
Totaal			162 ha

2.2 Risico's en knelpunten

Risico's

Er zijn transportroutes¹ en bedrijven met activiteiten die een risico voor de (directe) omgeving met zich meebrengen, zo ook in deze gemeente. De risico's kunnen worden beperkt zolang de bedrijven en gemeente hier bewust mee omgaan en de getroffen (veiligheids)maatregelen worden nageleefd en daarop actief toezicht wordt uitgeoefend. Om een effectief veiligheidsbeleid te kunnen voeren is allereerst inzicht in de locatie van risicobronnen² en de grootte van de daarbij behorende veiligheidsrisico's van belang.

Om dit inzicht te krijgen heeft de gemeente een risico-inventarisatie uitgevoerd, waarbij zowel de risico's als gevolg van inrichtingen die werken met gevaarlijke stoffen, als de risico's van vervoer van gevaarlijke stoffen zijn onderzocht. Hierbij is gebruikgemaakt het RRGs³ en de Drentse risicokaart. Het overzicht van de risico-inventarisatie is weergegeven in bijlage 3.

¹ Betreft zowel routes via weg en ondergrondse buisleiding.

² Zowel stationaire (installaties) als niet-stationaire (transport) bronnen.

³ Register risicosituaties gevaarlijke stoffen

De omvang van de risico's dient vervolgens te worden getoetst aan de landelijke grenswaarden (en richtwaarden) voor het plaatsgebonden risico c.q. normen met betrekking tot externe veiligheid voor transport en bedrijven. Huidige en toekomstige situaties die niet voldoen aan de grenswaarden volgens de normen uit generieke regelingen van het Rijk voor transport en bedrijven op het gebied van externe veiligheid, worden dan aangeduid als knelpunten. Deze knelpunten dienen vervolgens te worden aangepakt als het gaat om bestaande situaties. Daarnaast moet worden voorkomen dat er nieuwe situaties ontstaan die niet aan de risiconormen voldoen.

Bij het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg geldt dat zich binnen de contour van het plaatsgebonden risico geen kwetsbare objecten mogen bevinden. Voor de gemeente betreft dit de provinciale wegen die door de gemeente lopen en de rijksweg A7 die langs de grens ligt. De risicocontouren van de rijksweg⁴ en provinciale wegen⁵ liggen op het wegvak en in de huidige situatie liggen er geen kwetsbare objecten zoals woningen binnen die afstand.

In de gemeente is geen routing gevaarlijke stoffen vastgesteld. De bevoorrading geschiedt conform de "Wet vervoer gevaarlijke stoffen" wat inhoudt dat de leverancier de kortst mogelijke route via de doorgaande weg aanhoudt waarbij de bebouwde kom zoveel mogelijk wordt vermeden. Voor de bevoorrading van de LPG tankstations binnen de gemeente zijn daarom geen ontheffingen nodig.

Het rijksbeleid voor transportleidingen stamt nog uit de jaren tachtig. In een tweetal circulaire⁶ zijn veiligheidsafstanden vastgelegd die aangehouden moeten worden tussen een buisleiding en bijvoorbeeld woningen, scholen en ziekenhuizen. De gemeente heeft deze afstanden toegepast en hanteert de afstanden ten aanzien van de bebouwing etc. In bovengenoemde gevallen zijn geen knelpunten.

Knelpunten

Binnen de gemeente bevindt zich in de huidige situatie één knelpunt. Onder knelpunten worden die situaties gerekend, waarbij kwetsbare objecten zich binnen de plaatsgebonden risicoafstand (de "harde" grenswaarde uit de wet) bevinden of kunnen worden gerealiseerd.

Één van de LPG-stations binnen Noordenveld vormt een knelpunt door de ligging t.o.v. een kwetsbaar object.

Nr.	Knelpunt	Reden	Oplossing
1	LPG-tankstation, Nieuweweg 26A, Roden	Kwetsbaar objecten binnen de PR10-6 risicocontour	Aanpassen milieuvergunning en vastleggen lagere doorzet waardoor contour kleiner wordt en kwetsbare objecten er buiten liggen

4 Uit Rapport analyse externe veiligheid witterhoofdweg Assen, PR-contour A28, 27 juli 2007

5 Reconstructie Verkeersplein Gieten, Onderzoek externe veiligheid, Grontmij, 26 juni 2007

6 de circulaire 'Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen' uit 1984 en de circulaire 'Bekendmaking van beleid ten behoeve van de zonering langs transportleidingen voor brandbare vloeistoffen van de K1-, K2- K3-categorie' van 1991

2.3 Beleidscontext

Het externe veiligheidsbeleid van de gemeente staat niet op zichzelf. Op Rijks, provinciaal en gemeentelijk niveau is beleid ontwikkeld dat richtinggevend is voor het beleid van de gemeenten en de provincie. Het Rijksbeleid heeft hoofdzakelijk betrekking op de landelijke risiconormen uit eerder genoemde wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid en is opgenomen in bijlage 2. Ook binnen de gemeente is beleid ontwikkeld dat consequenties heeft voor het externe veiligheidsbeleid. Het gaat om het Concept-Milieubeleidsplan 2007-2010;

Milieubeleidsplan

Op het gebied van externe veiligheid is in het Concept- Milieubeleidsplan het volgende ambitieniveau geformuleerd:

“Ten aanzien van externe veiligheid heeft Noordenveld hoge ambities. De gemeente streeft naar een zo veilig mogelijke leefomgeving voor de burgers. Om deze veilige leefomgeving te bereiken heeft de gemeente in het Milieubeleidsplan 2007 – 2010 aan de ambities de volgende actuele doelstellingen gekoppeld:

- In de bestemmingsplannen vastleggen dat geen (zware) risicovolle bedrijvigheid wordt toegestaan.
- Nog meer openheid geven van alle locaties en routes met risico's waarvoor de gemeente het bevoegd gezag is en voor zover deze openbaar zijn.
- Het verankeren van externe veiligheid in bestemmingsplannen d.m.v. het opnemen van veiligheidsparagrafen, het opnemen van de risicovolle objecten zoals inrichtingen gevaarlijke stoffen en transportleidingen op de plankaart en het opnemen van de aan te houden afstanden in de voorschriften.
- Er voor te zorgen dat alle LPG-tankstations in 2010 voldoen aan de voorschriften van BEVI.
- Het opstellen van een gemeentelijke beleidsvisie externe veiligheid in 2008.
- Het beschikken over actuele milieuvergunningen en het verscherpt controleren van Bevi-inrichtingen.
- Goede afstemming tussen Milieu, Ruimtelijke Ordening, BWT en de Brandweer door een integrale benadering van verzoeken om vergunningen en regelmatig overleg.
- Deelname aan de projecten van het provinciale uitvoeringsprogramma 2006-2010, zoals risico-inventarisatie van risicovolle situaties, externe veiligheid bij vergunningverlening en handhaving, transport van gevaarlijke stoffen, ruimtelijke ordening en externe veiligheid, verantwoording groepsrisico, sanering, risicocommunicatie en organisatorische versterking en professionalisering”.

Met de komst van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening dient de gemeente een structuurvisie op te stellen. De visie Externe Veiligheid zal daarin geïntegreerd worden zodat een samenhangende visie wordt gegeven op de gewenste planologische ontwikkeling in relatie tot het voorkomen of beperken van rampen en zware ongevallen.

3 VISIE EXTERNE VEILIGHEID

3.1 Visie en ambitie

Eén van de kerntaken van de overheid is het bieden van een veilige leefomgeving voor haar burgers. In die zin draagt de gemeente Noordenveld een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om externe veiligheid. Om die verantwoordelijkheid in te vullen kan men er niet omheen een heldere visie op veiligheid binnen de gemeentegrenzen te hebben.

Tegelijkertijd moet er een afweging zijn tussen de ambities enerzijds en de maatschappelijke kosten anderzijds. Hoge veiligheidsambities hebben immers grote financiële consequenties. Het spanningsveld tussen veiligheidsniveau en acceptabele maatschappelijke kosten vraagt dan ook om een heldere visie op het veiligheidsvraagstuk.

Ambities binnen kaders

Als het gaat om het ambitieniveau voor externe veiligheid binnen de gemeente is door de wetgever wel een minimum-veiligheidsniveau gedefinieerd. Zo bestaat voor het plaatsgebonden risico een grenswaarde⁷ (en richtwaarde⁸) waar minimaal aan moet worden voldaan. Voor groepsrisico bestaat een zogenoemde oriënterende waarde⁹. Binnen deze kaders staat het de gemeente vrij om eigen ambities te formuleren.

Plaatsgebonden Risico (PR)

Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft. In het plaatsgebonden risico zijn in het kort twee verschillende kansen verwerkt:

- de kans dat een ramp, zoals het ontsnappen van een gevaarlijke stof, plaatsvindt;
- de kans dat een persoon daadwerkelijk overlijdt als gevolg daarvan.

Deze kans mag maximaal 1 op een miljoen (10⁻⁶) per jaar zijn. De norm van 10⁻⁶/jr geldt ten aanzien van kwetsbare objecten als grenswaarde, die niet mag worden overschreden, en ten aanzien van beperkt kwetsbare objecten als richtwaarde. Rondom een inrichting of transportmedium bestaat op sommige plaatsen hetzelfde risico. Deze plaatsen kunnen als een lijn (een risicocontour) op een kaart gezet worden.

Groepsrisico (GR)

Cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongevoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is.

Anders gezegd geeft het groepsrisico weer wat de kans is op het overlijden van een groep personen ten gevolge van een ongeval bij een bedrijf.

Voor het groepsrisico is geen grenswaarde vastgesteld. Wel is er de zogeheten oriëntatiewaarde, deze dient door het bevoegde gezag (in dit geval de gemeente) te worden gehanteerd bij de overwegingen omtrent het groepsrisico.

Deze oriëntatiewaarde is de kans op een ongeval met 10 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10⁻⁵ per jaar, met de kans op een ongeval met 100 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10⁻⁷ per jaar en met de kans op een ongeval met 1000 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10⁻⁹ per jaar.

⁷ Het betreft een waarde die niet overschreden mag worden.

⁸ Het betreft een waarde waarvan slechts om gemotiveerde redenen mag worden afgeweken.

⁹ Betreft een toetsingswaarde (met het karakter van een oriënterende waarde), waarvan gemotiveerd mag worden afgeweken. Een oriënterende waarde heeft in tegenstelling tot een grens- en richtwaarde geen juridische status.

3.1.1 Ambitie gemeente Noordenveld

Om zowel ruimte te bieden voor de ontwikkeling van bedrijvigheid, de ruimtelijke ontwikkeling van kernen én ervoor te zorgen dat er geen veiligheidsrisico's worden gelopen is het wenselijk om sturing te geven aan de situering van bedrijven met een risicocontour en aan ruimtelijke ontwikkelingen binnen risicocontouren.

Om die redenen wordt binnen de gemeente Noordenveld de volgende ambitie onderschreven:

- Er wordt gestreefd naar een optimale combinatie van gewenste ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Het is van belang dat de gemeente Noordenveld een veilige plek is om te werken, wonen, winkelen en recreëren en dat dit door de gebruikers ook zo wordt ervaren.
- Het behoud van de lokale bedrijvigheid en werkgelegenheid is een belangrijk aandachtspunt voor de gemeente waarbij ook wordt ingestoken op schone industrie. Alleen bedrijven uit de lagere milieucategorieën moeten de mogelijkheid hebben om zich te vestigen en activiteiten te ontplooiën. Bezoekers en bewoners mogen daarvan geen schadelijke gevolgen ondervinden. Binnen de wettelijke kaders zal hier invulling aan worden gegeven.
- De vestiging van nieuwe bedrijven die vallen onder de werkingssfeer van het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (de zogenaamde 'BEVI-inrichtingen') is in de gemeente Noordenveld niet wenselijk. Via een wijzigingsbevoegdheid (artikel 11 wro) bij industrieterreinen kan het college van B&W eventueel de vestiging van een 'BEVI-inrichting' toestaan waarbij aan de volgende voorwaarden moet zijn voldaan:
  - De PR10-6 contouren dienen zoveel mogelijk binnen de eigen inrichtingsgrens te blijven. Hiermee wordt bereikt dat kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten niet binnen de contouren kunnen voorkomen.
  - Invloedsgebieden moeten zoveel mogelijk binnen de grenzen van het industrieterrein blijven.
- Functies met niet-zelfredzame groepen (kinderen, gehandicapten en ouderen) moeten zoveel mogelijk buiten de invloedsgebieden van de risicovolle inrichtingen liggen.

3.1.2 Plaatsgebonden risico

Volgens het wettelijk kader geldt het volgende minimum veiligheidsniveau voor het plaatsgebonden risico:

- Er mogen vanaf 2010 nergens situaties voorkomen waarbij kwetsbare objecten binnen de $PR=10^{-6}$ contour van een bedrijf of transportader liggen.
- Bij tussentijdse wijzigingen bij een (stationaire) risicobron mag de risicosituatie voor kwetsbare objecten liggend binnen de $PR=10^{-6}$ contour niet verslechteren.

Naast deze minimumeisen gelden in de gemeente Noordenveld de volgende aanvullende normen:

- Voor bestaande situaties wordt ernaar gestreefd de risico's voor beperkt kwetsbare objecten liggend binnen de $PR=10^{-6}$ -contour zoveel als mogelijk te beperken.
- Dit houdt in dat bij beëindiging/ vertrek van een beperkt kwetsbaar object wordt bekeken of het object een andere bestemming krijgt.
- In nieuwe situaties mogen beperkt kwetsbare objecten, waar richtwaarden voor gelden in plaats van grenswaarden, nergens binnen de $PR=10^{-6}$ -contour van een bedrijf of transportader liggen, tenzij wordt voldaan aan de aspecten:

- Zelfredzaamheid
- Hulpverlening
- Beheersbaarheid
- Bestaande BEVI-inrichtingen kunnen op de locatie blijven. De huidige inrichtingen op het industrieterrein worden gerespecteerd. Bij beëindiging/vertrek van een inrichting van een industrieterrein wordt bezien of de bestemming moet worden aangepast.

3.1.3 Groepsrisico

Uitgangspunt is dat er altijd een groepsrisicoverantwoording moet plaatsvinden indien er een besluit wordt genomen waarbij (beperkt) kwetsbare objecten zijn gelegen binnen het invloedsgebied van gevaarlijke inrichtingen of transportroutes.

- De gemeente Noordenveld stelt ten behoeve van de verantwoordingsplicht van het GR – alvorens de procedure voor het opstellen of wijzigen van een bestemmingsplan of milieuvergunning verder te doorlopen – de Regionale Brandweer Drenthe in staat te adviseren over de aspecten zelfredzaamheid¹⁰, mogelijkheden voor de hulpverlening en beheersbaarheid van calamiteiten.
- Overschrijding van de oriënterende waarde van het GR wordt geaccepteerd als optimaal wordt voldaan aan de aspecten:
  - Zelfredzaamheid
  - Hulpverlening
  - Beheersbaarheid

Dit betekent dat de drie aspecten positief beoordeeld moeten worden.

- Bij een verhoging/ toename van het groepsrisico zal de gemeente te alle tijden de gemaakte keuzes verantwoorden en vastleggen in de daarvoor bestemde documenten zoals het bestemmingsplan of de milieuvergunning.
- De gemeente streeft bij een groepsrisico onder de oriënterende waarde ook naar een optimale situatie op de drie genoemde aspecten zelfredzaamheid, hulpverlening en beheersbaarheid.

Wat betekent dit voor de gemeente Noordenveld?

Vestiging van nieuwe BEVI-inrichtingen is in de gemeente Noordenveld niet wenselijk. De bestaande risicovolle inrichtingen kunnen op de locatie blijven en voldoen aan de gestelde veiligheidsafstanden conform de wet en regelgeving. Bij nieuwe of te herziene bestemmingsplannen worden de bestaande risicovolle inrichtingen positief bestemd als risicobedrijven en zullen nieuwe risicobedrijven uitgesloten worden.

Voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg is de gemeente voornemens zich aan te sluiten aan de veiligheidsafstanden van het nog in ontwikkeling zijnde rijksbeleid. De gemeente zal dan indien nodig in de bestemmingsplannen zones rond de wegen opnemen waarbinnen geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten zijn toegestaan.

---

¹⁰ Zie voor een toelichting de lijst van gebruikte begrippen in bijlage 1.

De gemeente hanteert de veiligheidsafstanden die aangehouden moeten worden tussen een buisleiding en bijvoorbeeld woningen, scholen en ziekenhuizen conform de huidige circulaire¹¹. Momenteel is het Rijk bezig met het opstellen van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) Buisleidingen. Deze AMvB zal nieuwe regels gaan stellen aan risiconormering en zonering langs buisleidingen, het opnemen van voorschriften in bestemmingsplannen, etc. Eén en ander zal worden vastgelegd in een nieuwe circulaire en vervolgens in een wettelijke regeling. De gemeente is voornemens zich aan te sluiten bij de nieuwe wetgeving waarbij de aandacht voor het groepsrisico meer nadruk zal krijgen.

Verantwoording van het groepsrisico vindt plaats door het ruimtelijk planontwerp in vroegtijdig stadium te optimaliseren. Dit betekent dat de inhoudelijke deskundigen op het gebied van brandweer en milieu bij de planontwikkeling integraal betrokken worden en input leveren voor de mogelijkheden voor o.a. de beheersbaarheid van calamiteiten, zelfredzaamheid van de burgers en de hulpverlening.

Zoals eerder vermeld kunnen de geformuleerde ambities alleen worden gerealiseerd als daarvoor de goede maatregelen genomen worden en het juiste instrumentarium aanwezig is. Hiervoor wordt een apart uitvoeringsprogramma opgesteld. In dit uitvoeringsprogramma wordt uiteengezet op welke wijze de visie en de ambities van de gemeente worden omgezet in acties en welke afdelingen daarbij aan zet zijn. Het gaat naast de inzet van diverse instrumenten om het creëren van de juiste organisatorische condities.

---

¹¹ Circulaire 'Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen' uit 1984 en de circulaire 'Bekendmaking van beleid ten behoeve van de zonering langs transportleidingen voor brandbare vloeistoffen van de K1-, K2- K3-categorie' van 1991

Aanvalsplan

Een aanvalsplan is bedoeld voor de brandweer. Daardoor zijn bij een brand of een ongeval direct de belangrijkste gegevens bij de hand. Een aanvalsplan geeft informatie over de plaats van gevaarlijke stoffen en installaties, over vluchtwegen en toegangen, over brandscheidingen, e.d.. In aanvalsplannen wordt meestal gebruikgemaakt van plattegronden; soms kan worden volstaan met eenvoudig kaartje (bereikbaarheidskaart). Op grond van de Arbowet moeten bepaalde bedrijven zelf ook over een bedrijfsnoodplan beschikken. In sommige gevallen zijn aanvalsplannen en bedrijfsnoodplannen niet voldoende en moet er volgens de wet Rampen en zware ongevallen, een rampbestrijdingsplan worden gemaakt.

Bestaande situaties

Een op het tijdstip van inwerkingtreding van het BEVI:

- geldende Wm-vergunning;
- vastgesteld bestemmingsplan of vrijstellingsbesluit op grond waarvan de bouw of vestiging van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten is toegelaten;
- aanwezige kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten.

Zie ook nieuwe situaties.

Beperkt kwetsbaar object

- a. verspreid liggende woningen van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen per hectare; dienst- en bedrijfswoningen van derden;
- b. Kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak van minder of gelijk aan 1500 m² per object;
- c. Restaurants, voor zover hierin geen grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig plegen te zijn;
- d. Winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van minder of gelijk aan 2000 m², voor zover zij geen onderdeel uitmaken van een complex waarin meer dan vijf winkels zijn gevestigd, waarvan het gezamenlijk bruto oppervlak meer dan 1000 m² bedraagt en waarin een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;
- e. Sporthallen, zwembaden en speeltuinen;
- f. Sport- en kampeerterreinen en terreinen bestemd voor recreatieve doeleinden, voor zover zij niet bestemd zijn voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen;
- g. Bedrijfsgebouwen, voor zover het geen gebouwen zijn waarin grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig plegen te zijn zoals:
  - a. kantoorgebouwen en hotels met een bruto oppervlak van meer dan 1500 m² per object;
  - b. complexen, waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk vloeroppervlak meer dan 1000 m² bedraagt, en winkels met een totaal oppervlak van meer dan 2000 m² per object, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;
- h. Objecten die met de onder a tot en met e en g genoemde gelijkgesteld kunnen worden uit hoofde van de gemiddelde tijd per dag gedurende welke personen daar verblijven, het aantal personen dat daarin doorgaans aanwezig is en de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij een ongeval, voorzover die objecten geen kwetsbare objecten zijn;
- i. Objecten met een hoge infrastructurele waarde, zoals een telefoon- of elektriciteitscentrale of een gebouw met vluchtleidingsapparatuur, voorzover die objecten wegens de aard van de gevaarlijke stoffen die bij een ongeval kunnen vrijkomen, bescherming verdienen tegen de gevolgen van dat ongeval.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is de overheidsorganisatie die verantwoordelijk is voor de naleving van bepaalde wetgeving. In de regel is de gemeente of de provincie het bevoegd gezag, maar een waterschap of een ministerie kunnen ook bevoegd gezag zijn. Deze verantwoordelijkheid kan bestaan uit het afgeven van vergunningen, maar ook uit handhaving en het vaststellen van een bestemmingsplan. Dat is zorgen dat de regels worden nageleefd. Beheerders van (water)wegen, concessiehouders van buisleidingen en bedrijven zijn echter op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de veiligheid en het naleven van de regels.

BEVI-inrichting

Inrichting (volgens de Wet milieubeheer) zoals genoemd in de artikelen 2 en 3 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen.

BRZO-inrichting

In het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO 1999) staan criteria die aangeven welke bedrijven een risico van zware ongevallen hebben. Dit hangt samen met de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. Voor deze bedrijven gelden strengere regels dan normaal. Er wordt binnen de groep BRZO-bedrijven nog onderscheid gemaakt tussen een zware en een lichtere categorie. De lichtere categorie wordt ook wel PBZO (preventiebeleid zware ongevallen)-bedrijven genoemd, omdat ze een preventiebeleid moeten hebben en een veiligheidsbeheersysteem (VBS). Voor bedrijven van de zware categorie geldt dit ook, maar deze moeten tevens een risicoanalyse uitvoeren en een veiligheidsrapport (VR) opstellen. Die bedrijven worden daarom ook wel VR(plichtige)-bedrijven genoemd.

Effect

De effecten ten gevolge van:

- explosie: het ontstaan van een drukgolf en/of warmtestraling;
- brand;
- toxisch: gevaar van vergiftiging door giftige gassen of dampen.

Effectgebied

Het effectgebied van een risicobron geeft aan tot op welke afstand er directe gezondheidseffecten kunnen zijn als er een ernstig ongeval bij de risicobron plaatsvindt. De kans dat een ongeluk gebeurt, is in het effectgebied niet verrekend. Dat is het belangrijkste verschil met risicocontouren.

Explosie

Een explosie of ontploffing geeft een korte maar krachtige drukgolf en een kortdurende, hevige warmtestraling. Dit zijn de belangrijkste veroorzakers van letsel bij mensen in de buurt van een explosie. Ook brokstukken als bijvoorbeeld glasscherven, die door de drukgolf rondvliegen, kunnen levensgevaarlijke verwondingen veroorzaken. Explosies kunnen optreden bij:

- brandbaar gas: bijvoorbeeld aardgas, propaan, butaan of LPG;
- sommige vluchtige vloeistoffen;
- patronen en andere munitie;
- professioneel en consumentenvuurwerk;
- sommige producten, zoals geconcentreerde kunstmest;
- stof van bijvoorbeeld voedingsmiddelen, graan of hout.

Geprojecteerd object

Nog niet aanwezig object dat op grond van het vigerende bestemmingsplan toelaatbaar is.

Gevaarlijke stoffen

Gevaarlijke stoffen zijn stoffen waarvan het gebruik, het transport of de opslag, risico's met zich meebrengt. Het kan gaan om explosiegevaar, brand, giftigheid of radioactiviteit. De gevaren zijn vaak de keerzijde van nuttige eigenschappen van die stoffen. Het zijn vaak brandstoffen, of grondstoffen voor nuttige producten zoals medicijnen, kunststoffen en kunstmest of hulpstoffen die voor allerlei

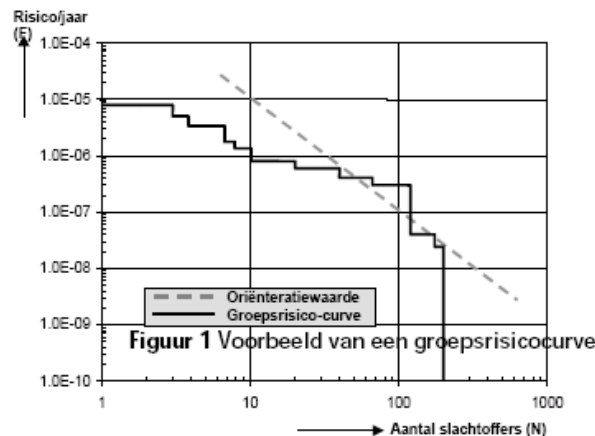
doeleinden worden gebruikt, bijvoorbeeld voor koelen, reinigen of conserveren. Daarnaast kan het ook om afvalstoffen gaan.

Grenswaarde

Grenswaarde als bedoeld in artikel 5.1 van de Wet milieubeheer. Van een grenswaarde mag niet worden afgeweken.

Groepsrisico (GR)

Cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is. Anders gezegd geeft het groepsrisico weer wat de kans is op het overlijden van een groep personen ten gevolge van een ongeval bij een bedrijf. Voor het groepsrisico is geen grenswaarde vastgesteld. Wel is er de zogeheten oriëntatiewaarde, deze dient door het bevoegde gezag (de vergunningverlener, zijnde de provincie of de gemeente) te worden gehanteerd bij de overwegingen omtrent het groepsrisico. Deze oriëntatiewaarde is de kans op een ongeval met 10 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10^{-5} per jaar, met de kans op een ongeval met 100 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10^{-7} per jaar en met de kans op een ongeval met 1000 of meer dodelijke slachtoffers van ten hoogste 10^{-9} per jaar. Hieronder is een FN-diagram weergegeven met daarin als voorbeeld een FN-curve en tevens de oriëntatiewaarde.

Inrichting

Het woord inrichting komt onder andere uit de Wet milieubeheer. Het betreft bedrijven die vallen onder een AMvB ex. 8.40 van de Wet milieubeheer of inrichtingen waarvoor een milieubeheervergunning noodzakelijk is.

Invloedsgebied

Gebied waarin volgens bij regeling van de minister vast te stellen regels personen worden meegeteld voor de berekening van het groepsrisico. Het invloedsgebied voor het groepsrisico bij bedrijven is het gebied tot de 1% letaliteitsgrens, behalve voor LPG-tankstations, waar de grens van het invloedsgebied op 150 meter is gesteld. Deze 1%-letaliteitsgrens geeft de afstand aan van de risicovolle inrichting of transportroute tot een punt waarbij een daar aanwezige persoon nog een kans van 1% heeft om te overlijden ten gevolge van een ongeval binnen die inrichting. Het invloedsgebied voor het groepsrisico langs transportroutes is 200 meter rondom de weg, het water en het spoor en 30 meter rondom de ondergrondse aardgasleiding.

Kans op dodelijke slachtoffers

Bij het externe veiligheidsbeleid wordt gesproken over risico's. Hierbij gaat het om de kans dat er een ongeval gebeurt waarbij het effect is dat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen. Het gaat hierbij om slachtoffers die direct en binnen 2 à 3 weken overlijden ten gevolge van dat ongeval. Naast het effect dat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen, kunnen er ook veel gewonden zijn.

Het effectgebied van een risicobron geeft aan tot op welke afstand er directe gezondheidseffecten kunnen zijn als er een ernstig ongeval bij de risicobron plaatsvindt. De effectbenadering is dan ook vooral van belang bij de repressietaak van de hulpverleningdiensten, want het geeft het gebied aan waarbinnen zij moeten optreden. Over het algemeen kan het aantal gewonden worden gekoppeld aan het aantal dodelijke slachtoffers, aangezien met het beperken van de kans op dodelijke slachtoffers tevens de kans op gewonden wordt verkleind. Ook de voorbereiding op en de bestrijding van de effecten van een ongeval en de nazorg hebben zowel betrekking op gewonden als op dodelijke slachtoffers.

Zie verder bij plaatsgebonden risico en bij risicocontour.

Kwetsbaar object

- a. Woningen, niet zijnde verspreid liggende woningen van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen per hectare of dienst- en bedrijfswoningen van derden;
- b. Gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, zoals:
  - 1) ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen;
  - 2) scholen;
  - 3) gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor dagopvang van minderjarigen;
- c. Gebouwen waarin grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig plegen te zijn, zoals:
  - 1) kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1500 m² per object;
  - 2) complexen, waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk bruto vloeroppervlak meer dan 1000 m² bedraagt, en winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van meer dan 2000 m² per object, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;
- d. Kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen van het jaar.

Nieuwe situaties

Het betreft situaties ná inwerkingtreding van het BEVI (27 oktober 2004):

- het oprichten van een inrichting;
- het veranderen van een bestaande inrichting waarvoor een milieuvergunning nodig is en waarbij de verandering nadelige gevolgen heeft voor het Plaatsgebonden Risico;
- een bestemmingsplan dat wordt vastgesteld of herzien (inclusief de goedkeuring ervan);
- een vast te stellen wijzigings-, uitwerkings- of vrijstellingsbesluit en de in verband daarmee af te geven verklaring van geen bezwaar;
- besluiten die betrekking hebben op vervangende nieuwbouw en opvulling van gaten binnen aaneengesloten bebouwing in bestaand stedelijk gebied.

Zie ook bestaande situaties.

Ontruimingsplan

Een ontruimingsplan geeft aan hoe een ontruiming van een gebouw of een terrein moet plaatsvinden. De overheid eist in bepaalde gevallen een ontruimingsplan van bedrijven. Het gaat daarbij uiteraard om de veiligheid van groepen mensen die aanwezig kunnen zijn.

Oriënterende waarde

Betreft een toetsingswaarde (die het karakter heeft van een oriënterende waarde), waarvan het bevoegd gezag gemotiveerd mag afwijken. Een oriënterende waarde heeft in tegenstelling tot een grens- en richtwaarde geen juridische status.

PBZO-bedrijf

In het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO 1999) zijn criteria opgenomen waarmee wordt bepaald welke bedrijven een risico van zware ongevallen met zich meebrengen. Onderscheid wordt

gemaakt tussen BRZO-bedrijven van de zware en de lichte categorie. Deze lichte categorie wordt ook wel 'PBZO-bedrijven' genoemd. Bedrijven van de lichte categorie moeten onder andere een 'preventiebeleid zware ongevallen' hebben en een veiligheidsbeheerssysteem.

Plaatsgebonden Risico (PR)

Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft. In het plaatsgebonden risico zijn in het kort twee verschillende kansen verwerkt:

- de kans dat een ramp, zoals het ontsnappen van een gevaarlijke stof, plaatsvindt;
- de kans dat een persoon daadwerkelijk overlijdt als gevolg daarvan.

Deze kans mag maximaal 1 op een miljoen (10^{-6}) per jaar zijn. De norm van 10^{-6} /jr geldt ten aanzien van kwetsbare objecten als grenswaarde, die niet mag worden overschreden, en ten aanzien van beperkt kwetsbare objecten als richtwaarde. Rondom een inrichting of transportmedium bestaat op sommige plaatsen hetzelfde risico. Deze plaatsen kunnen als een lijn (een risicocontour) op een kaart gezet worden.

Ramp

Volgens de Wet rampen en zware ongevallen is een ramp of zwaar ongeval een gebeurtenis:

1. waardoor een ernstige verstoring van de openbare veiligheid is ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad, en
2. waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

Rampbestrijdingsplan

In een rampbestrijdingsplan legt een gemeente vast welke voorbereidingen zijn getroffen voor de bestrijding van een specifieke ramp of een specifieke soort ramp. De gemeente moet een beleid hebben waarin is bepaald voor welke overige gevallen een rampbestrijdingsplan wordt gemaakt. Het gaat erom dat er een rampbestrijdingsplan komt voor rampen en zware ongevallen waarvan de plaats, de aard en de gevolgen voorzienbaar zijn. Voor sommige risicosituaties is een rampbestrijdingsplan direct wettelijk verplicht. In een rampbestrijdingsplan moet de afstemming met aangrenzende gemeenten en aangrenzende gebieden in buurlanden zijn gewaarborgd.

Rampenplan

Elke gemeente moet een rampenplan hebben. Het rampenplan somt op wat er in een gemeente voor de rampenbestrijding in het algemeen geregeld moet zijn. Het is het 'masterplan' voor de gemeentelijke rampenbestrijding.

Register risicosituaties gevaarlijke stoffen

Het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS) is een centraal landelijk register met gegevens over risicosituaties die in Nederland bestaan rond het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Deze gegevens worden beheerd door het RIVM. Daarnaast worden deze gegevens gebruikt in plaatselijke risicokaarten die ook andere risicosituaties tonen.

Richtwaarde

Richtwaarde als bedoeld in artikel 5.1 van de Wet milieubeheer ten aanzien van het niveau van het plaatsgebonden risico. Van een richtwaarde mag slechts om gemotiveerde redenen worden afgeweken.

Risicobron

De plaatsen waar risico's vandaan (kunnen) komen, worden risicobronnen genoemd. Het betreft hierbij:

- bedrijven waar gevaarlijke stoffen worden gemaakt, gebruikt of opgeslagen;
- routes en buisleidingen waarover of -door gevaarlijke stoffen worden getransporteerd.

Risicocontouren

Een risicocontour geeft aan hoe hoog in de omgeving de overlijdenskans is door een ongeval met een risicobron. Deze contourlijnen kan men vergelijken met de gewone hoogtelijnen op een kaart: binnen de contour is het risico groter, buiten de contour is het risico kleiner.

Risicokaart

Een risicokaart laat zien waar risicobronnen liggen. Het gaat daarbij om risicobronnen waardoor mensen direct letsel kunnen oplopen. Bijvoorbeeld gevaarlijke stoffen en andere relevante risico's, zoals overstromingen. In totaal kunnen de risico's van een dertiental verschillende ramptypen op kaart worden getoond.

Route gevaarlijke stoffen

Voor de routing van **gevaarlijke** stoffen is de Wet vervoer **gevaarlijke** stoffen van belang. Alle rijkswegen (enkele tunnels onder belangrijke vaarwegen daargelaten) en de provinciale wegen zijn aangewezen als route voor **gevaarlijke** stoffen. Gemeenten mogen voor de zogenaamde routeplichtige stoffen gemeentelijke wegen binnen hun grenzen aanwijzen waarover deze **gevaarlijke** stoffen mogen worden vervoerd (en daarbuiten dus niet). Redenen voor routing zijn bijvoorbeeld kwetsbare situaties, zoals dichte bebouwing, de aanwezigheid van een ziekenhuis of de ligging van een waterwingebied. De gemeente *kán* vervolgens ook vrijstelling verlenen aan bedrijven als deze hiertoe een verzoek indienen.

Transportroute

Transport van gevaarlijke stoffen vindt vooral plaats over de weg, over het water, per spoor en door buisleidingen.

Veiligheidsrapport

De meest gevaarlijke bedrijven die vallen onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO 1999), moeten een veiligheidsrapport opstellen. In het veiligheidsrapport moet onder andere worden aangetoond dat:

- een preventiebeleid en een veiligheidsbeheerssysteem zijn ingevoerd;
- gevaren zijn geïdentificeerd en doeltreffende maatregelen zijn genomen;
- de installatie en de bedrijfsvoering voldoende veilig en betrouwbaar zijn.

Veiligheidszone

Een door bevoegd gezag bepaalde zone waarbinnen zich geen kwetsbare objecten mogen bevinden.

Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid geeft aan in welke mate de aanwezigen in staat zijn om zich op eigen kracht in veiligheid te brengen. De zelfredzaamheid kan positief beïnvloed worden door:

- a) de voorzieningen in het gebied waarmee vluchten mogelijk wordt gemaakt (infrastructurele mogelijkheden);
- b) de fysieke mogelijkheden van de aanwezige populatie om te vluchten;
- c) de mate waarin men is voorbereid op de eventuele noodzaak om te vluchten of hiertoe tijdig instructies ontvangt (mentale mogelijkheden).

Ten aanzien van externe veiligheid zijn diverse normen geformuleerd, overwegend gebaseerd op de Wet milieubeheer. Deze normen geven aan welke veiligheidsrisico's ten hoogste worden geaccepteerd. Burgers mogen voor de veiligheid van hun woonomgeving rekenen op een minimum beschermingsniveau (plaatsgebonden risico). De kans op een groot ongeluk met veel slachtoffers moet expliciet worden afgewogen en verantwoord (groepsrisico). Op basis van de Wet milieubeheer hebben bedrijven (inrichtingen) een milieuvergunning nodig. Daarnaast zijn voor een aantal bedrijven algemene voorschriften van toepassing.

Beleidsrichtlijn opslag ontplofbare stoffen voor civiel gebruik

Voor de opslag van munitie voor civiel gebruik is nog geen wetgeving. Voorheen werd de richtlijn van de Commissie voor Preventie van Rampen CPR-7 (uit 1983) gehanteerd voor het aanhouden van veiligheidsafstanden (effectafstanden) voor hoeveelheden explosieven tot 100 kg. Omdat een aantal aspecten in de CPR-7 niet goed was verwerkt, is deze in 1999 ingetrokken. Voor deze opslagsituaties wordt gebruikgemaakt van de beleidsrichtlijn opslag ontplofbare stoffen voor civiel gebruik. Het doel van deze circulaire is om meer duidelijkheid te geven over het externe veiligheidsbeleid voor inrichtingen met opslag van ontplofbare stoffen voor civiel gebruik. Uiteindelijk zal deze richtlijn overgaan in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB).

Besluit risico's zware ongevallen (Brzo)

In dit besluit worden regels gesteld aan bedrijven die gevaarlijke stoffen opslaan of gebruiken. Aan de hand van de hoeveelheid gevaarlijke stoffen is er een lage en hoge drempelwaarde ingesteld. Bedrijven die de lage drempelwaarde overschrijden, moeten een beleid ontwikkelen om zware ongevallen te voorkomen: het Preventiebeleid zware ongevallen (Pbzo). Bedrijven die boven de hoge drempelwaarde vallen, moeten een veiligheidsrapportage (VR) opstellen.

Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (Bevi)

Op 27 oktober 2004 is het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen van kracht geworden. In het BEVI zijn risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd. Het Besluit verplicht het bevoegd gezag op grond van de Wet milieubeheer en Wet op de ruimtelijke ordening afstand te houden tussen gevoelige objecten en risicovolle bedrijven. Tevens beperkt het besluit het totale aantal personen dat zich in de directe omgeving van een risicovol bedrijf mag bevinden. Gemeenten en provincies moeten de normen uit het besluit naleven bij het opstellen en wijzigen van bestemmingsplannen en bij het verlenen van milieuvergunningen. Tevens moet de brandweer om advies worden gevraagd. Afstemming tussen de drie taakvelden ruimtelijke ordening, milieu en rampenbestrijding is zodoende van groot belang.

Buisleidingen

Het rijksbeleid voor toekomstige transportleidingen staat in het Structuurschema buisleidingen (SBUI). Uitgangspunt van het SBUI is dat provincies in streekplannen zones of stroken opnemen. Buisleidingen worden zoveel mogelijk in deze zones of stroken gelegd. Het ligt in de bedoeling het SBUI te integreren in de Nota Ruimte. VROM heeft in de circulaire 'Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen' en de circulaire 'K1K2K3 brandbare vloeistoffen' veiligheidsafstanden vastgelegd. In 1996 hebben de ministers van Verkeer en Waterstaat en VROM de nota 'Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen' (Nota RNVGS) uitgebracht. Daarin staan de normen voor onder andere buisleidingen. De normen uit deze nota vormen de basis voor besluiten over ruimtelijke gevolgen van buisleidingen.

VROM, het RIVM en de Gasunie werken aan het opstellen van een nieuwe circulaire voor het berekenen van de risico's bij ondergrondse aardgasleidingen. Hierin worden maatregelen aan en om de gasleiding meegenomen, zoals gronddekking en de bestemming van de grond. Door de ramp met een hogedrukaardgasleiding in juli 2004 in Ghislenghiën in België is één en ander vertraagd. De resultaten van het technisch onderzoek naar deze ramp kunnen nieuwe inzichten opleveren. De gemeenten zullen hierover worden geïnformeerd naar verwachting zal deze nieuwe algemene maatregel van bestuur eind 2008 gereed zijn.

Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen

In augustus 2004 is de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen uitgekomen, in samenwerking met de ministeries van V&W, VROM en BZK. Uitgangspunten hierbij zijn de Nota risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (RNVGS) en de AMvB externe veiligheid voor inrichtingen (BEVI). Een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) externe veiligheid transport gevaarlijke stoffen is in voorbereiding.

Verruimde reikwijdte Wet milieubeheer/Regulering vervoer gevaarlijke stoffen per spoor

Door de ministeries van VROM en Verkeer en Waterstaat wordt gewerkt aan een tweetal instrumenten om te kunnen sturen in de omvang en afwikkeling van vervoersstromen: de verruimde reikwijdte Wet milieubeheer en Regulering vervoer gevaarlijke stoffen per spoor. Het doel van de *verruiming van de reikwijdte van de Wet milieubeheer* is de transportrisico's te beheersen door degenen die gevaarlijke stoffen aanbieden en gebruiken hierop aan te spreken. Hierbij wordt gekeken naar de mogelijkheden om de transportstromen en/of transportmiddelen te betrekken bij de milieuvergunningverlening voor het bedrijf. Het zou dan kunnen zijn dat een bedrijf in verband met onaanvaardbare risico's door aan- en/of afvoer van gevaarlijke stoffen geen milieuvergunning krijgt.

De bedoeling van de regeling "*Regulering Vervoer Gevaarlijke Stoffen per spoor*" is om bij de toewijzing van spoorcapaciteit aan spoorvervoerders rekening te houden met een per spoorlijn vastgelegde risicoruimte. Deze risicoruimte dient dan tevens als randvoorwaarde voor ruimtelijke ontwikkelingen langs het spoor. Een wettelijke regeling moet dan de maximale risicoruimte per spoorlijn vastleggen, vergezeld van een kaart van het spoorweganet, waarop per spoorlijn de omvang van die risicoruimte is vastgelegd.

Wet vervoer gevaarlijke stoffen (Wvgs)

De Wet vervoer gevaarlijke stoffen gaat over het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg, per spoor en via de binnenwateren. Onder de wet hangt het Besluit vervoer gevaarlijke stoffen en drie ministeriële regelingen met internationale voorschriften voor vervoer over de weg, per spoor en over water. Hierin zijn routeplichtige stoffen aangewezen, waarvoor de gemeente routes mag aanwijzen. De handhaving van de Wvgs wordt uitgevoerd door de Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW). De gemeentelijke invloed bij transporten met gevaarlijke stoffen is beperkt.

Vuurwerkbesluit

Het Vuurwerkbesluit bevat regels met betrekking tot consumenten- en professioneel vuurwerk. Per 1 maart 2004 is een herziene versie van het Vuurwerkbesluit in werking getreden en is de overgangstermijn verlopen. Indien een bedrijf per die datum niet kon voldoen aan de eisen uit het Vuurwerkbesluit, was het niet toegestaan om vuurwerk op te slaan. Meldingsplichtige inrichtingen die moesten stoppen hadden nog tot eind 2004 de mogelijkheid een schadevergoeding aan te vragen bij het Rijk. Hiervoor moest de gemeente wel een verklaring afgeven. Bij vergunningsplichtige inrichtingen die moesten stoppen, moest de gemeente tevens actie ondernemen door de procedure te starten om milieuvergunningen in te trekken. Het bevoegde gezag moest beoordelen of een vuurwerkbedrijf al dan niet aanpassingen zou kunnen plegen om te voldoen aan de eisen uit het Vuurwerkbesluit. Een bedrijf dat echt niet kon voldoen aan de eisen van het Vuurwerkbesluit, had in veel gevallen recht op een schadevergoeding volgens een vaststaande berekeningswijze. De kosten van de schadevergoedingen voor de sanering van vuurwerkbedrijven worden door VROM aan de bevoegde gezagen vergoed als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. In de gemeente Noordenveld heeft een dergelijke situatie zich niet voorgedaan.

Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen/Risicokaart provincie Drenthe

Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS)

Naar aanleiding van de conclusies van de commissie Oosting heeft het kabinet 150 actiepunten opgesteld om het veiligheidsbeleid te verbeteren. Een van de actiepunten is het in kaart brengen van risicovolle situaties. Daarbij gaat het om bedrijven waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn en om transportroutes van gevaarlijke stoffen. De bevoegde gezagen (gemeente, provincie en Rijk) zijn

verplicht om risicosituaties met gevaarlijke stoffen vast te leggen in het RRGs. Op 30 maart 2007 is de het Registratiebesluit Externe Veiligheid en art. 6a van de Wet rampen en zware ongevallen van kracht geworden. In het Registratiebesluit staat dat de bevoegde gezagen binnen 12 maanden de gegevens van de risicovolle inrichtingen aan moeten leveren aan het RIVM (dus uiterlijk 30 maart 2008). In artikel 6a staat beschreven dat de minister bij ministeriele regeling de lijst met risicovolle inrichtingen, transporten, etc. kan aanvullen (de zogenoemde drempelwaarde-tabel). Op 5 juli 2007 heeft de minister van BZK deze Ministeriële regeling ondertekend. Enkele dagen daarna is het door publicatie in de Staatscourant van kracht geworden. In de Ministeriële Regeling staat dat binnen 6 maanden het bevoegde gezag gegevens (van de overige ramptypen, de kwetsbare objecten én de extra gegevens t.o.v. het Registratiebesluit) moeten leveren aan de provincie. Het RIVM is door het ministerie van VROM aangewezen als beheerder voor dit register. Het register is te vinden op www.risicoregister.nl. Het bevoegde gezag krijgt nu de taak om de risicosituaties te inventariseren en in te voeren in het RRGs. Namens de provincies is via het IPO is een beheersorganisatie opgericht die het Informatiesysteem van de overige ramptypen (ISOR) beheert.

Risicokaart provincie Drenthe

Het ministerie van Binnenlandse zaken heeft besloten dat de provincies zelf een risicokaart maken en beheren. De provincie Drenthe heeft net als de andere provincies de risicokaart conform landelijk model gebouwd. De kaart bevat risicovolle inrichtingen binnen Drenthe en de risicovolle inrichtingen die buiten de provincie liggen maar wel hun invloedsgebied in de provincie hebben. De kaart is te raadplegen via de landelijke site: www.risicokaart.nl of rechtstreeks: www.risicokaart.drenthe.nl De risicokaart en het Register vertonen grote inhoudelijke samenhang. De risicokaart omvat de gegevens over gevaarlijke stoffen en kerncentrales die in het Register worden vermeld, evenals de gegevens over overige ramptypen (bijvoorbeeld brand in grote gebouwen, overstromingen en luchtvaartongevallen). Voor zowel het Register als de risicokaart vindt gegevensverzameling, -bewerking, -invoer en -uitwisseling op identieke wijze plaats. Informatie uit het Register wordt dan ook één op één in de risicokaart overgenomen. Naast de risico's worden ook de zogenaamde risico-ontvangers (kwetsbare objecten) afgebeeld. De provincie is verantwoordelijk voor het produceren en beheren van de risicokaarten, de gemeente is verantwoordelijk voor het leveren van gegevens over haar gebied. De kwaliteit van de gegevens op de provinciale risicokaart wordt jaarlijks middels een steekproef gecontroleerd.

BIJLAGE 3

RESULTATEN RISICO-INVENTARISATIE

	Naam	Straat	Plaats	Bevoegd gezag	Opm
1.	ACM Esso Center	Groningerweg 61A/ 90	Peize	Noordenveld	LPG-tankstation
2.	Gulf Station Roden	Ceintuurbaan Noord 122A	Roden	Noordenveld	LPG-tankstation
3.	Kregel Norg B.V.	Asserstraat 46	Norg	Noordenveld	LPG-tankstation
4.	Shell Station Roden	1 ^e energieweg 17	Roden	Noordenveld	LPG-tankstation
5.	Tankstation Peizerwold	Groningerweg 58	Peize	Noordenveld	LPG-tankstation
6.	Tankstation Stuurwold	Nieuwegeweg 26A	Roden	Noordenveld	LPG-tankstation
7.	Tankstation van der Veen	Zevenhuisterweg 37	Nieuw Roden	Noordenveld	LPG-tankstation
8.	Feeder one bv	Oosteinde 16	Roden	Noordenveld	Opslag gev. stoffen
9.	MMC Veenhuizen	Norgerweg 15	Veenhuizen	VROM	Defensiecomplex
10.	NORG 3	Middendrift	Steenbergen	EZ	Gasproductielocatie
11.	NORG ZUID 1	De Fledders	Zuidvelde	EZ	Gasproductielocatie
12.	RODEN 1	Wheehorsterweg	Roden	EZ	Gasbehandelingsinstallatie/ opslag
13.	NORG UGS	Westerstukkenweg	Langelo	EZ	Gasproductielocatie
14.	RODEN 2	Palderseweg	Lieveren	EZ	NAM-gasbehandeling/opslag
15.	Camping Langeloërduinen	Kerkpad 12	Norg	Noordenveld	Propaan-tank
16.	camping 't Beukenhof	Borglaan 5	Roden	Noordenveld	Propaan-tank
17.	Dijkstra Aero Activites	JP Santeeeweg 116	Nietap	Noordenveld	Propaan-tank
18.	Recreatie Centrum Ronostrand	Amerika 16	Een	Noordenveld	Propaan-tank
19.	A7 Frieschepalen – Groningen				Vervoer gevaarlijke stoffen
20.	N372 , N373, N386, N858, N919, N979				Vervoer gevaarlijke stoffen
21.	Hoofd transportleidingen Gasunie				Buisleiding gevaarlijke stoffen
22.	Regionale leidingen Gasunie				Buisleiding gevaarlijke stoffen
23.	NAM-pijpleidingen				Buisleiding gevaarlijke stoffen

Buiten de gemeente maar effectgebied (net) in gemeenten Noordenveld :

	Naam	Adres	Plaats	Bevoegd Gezag	Opm
24.	MMC Donderen		Donderen	VROM	Defensie
25.	Sport- en evenementencomplex De Smelt B.V	Stadsbroek 17	Assen	Assen	Ammoniak en chloorbleekloog
26.	Frisia BV	Leeksterweg 59	Haulerwijk	Ooststellingwerf	Ammoniak
27.	Boonstra Transportbedrijf	Leeksterweg 63	Haulerwijk	Ooststellingwerf	Munitie
28.	Vuurwerk Evenementen Europe	Leeksterweg 56	Haulerwijk	Prov. Friesland	Vuurwerk
29.	Zwemkasteel Nienoord	Nienoord 12	Leek	Leek	chloorbleekloog
30.	CSM Suiker BV	Fabriekslaan 12	Groningen	Prov. Groningen	BRZO Zwaveldioxide

